

SOSIAALI- JA TERVEYSVALIOKUNNAN MIETINTÖ 31/2010 vp

Hallituksen esitys laiksi alkoholilain muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 26 päivänä lokakuuta 2010 lähettänyt sosiaali- ja terveysvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen laiksi alkoholilain muuttamisesta (HE 217/2010 vp).

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- hallitusneuvos Ismo Tuominen, sosiaali- ja terveysministeriö
- lainsäädäntöneuvos Marietta Keravuori-Rusanen, oikeusministeriö

- johtaja Jussi Holmalahti ja ylitarkastaja Eeva Saari, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto Valvira
- lakimies Helena Pollari, Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry
- Avecra Oy:n toimitusjohtaja Tiina Nieminen, VR-Yhtymä Oy
- varatoimitusjohtaja Hans Ahlström, Suomen Varustamot ry
- liiketoimintajohtaja Sari Saari ja lakiasiaintoiminnan johtaja Petteri Nissilä, Finavia Oyj
- suunnittelupäällikkö Sverker Skogberg, Finair Oyj.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi alkoholilakia. Ulkomaanliikenteessä tapahtuvaa alkoholijuomien myyntiä koskevat säännökset siirretäisiin pääosin asetustasolta lakiin. Laissa säädettäisiin vesi- ja ilma-aluksissa sekä junissa harjoitettavaan alkoholijuomien vähittäismyyntiin ja anniskeluun liittyvästä ilmoitusmenet-

lystä, omavalvontasuunnitelmasta ja rikkomusten seuraamuksista. Alkoholijuomien vähittäismyyntistä lentokenttien verottomien tavaroiden myymälöistä säädettäisiin vastaavasti lain tasolla.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Ulkomaanliikenteessä tapahtuvaa alkoholijuomien myyntiä koskevia säännöksiä on tarpeen tämentää ja siirtää asetustasolta lakiin. La-

kiehdotuksen 32 §:n merkittävin sisällöllinen muutos nykyiseen sääntelyyn verrattuna koskee mahdollisuutta myydä alkoholia Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolle tehtävän

ilmoituksen perusteella ulkomaanliikenteessä olevassa junassa muuallakin kuin ravintolavau-
nussa.

Valiokunta pitää esitystä perusteltuna ja pitää tärkeänä, että omavalvontasuunnitelman laatiminen tulee velvollisuudeksi ja että suunnitelma on liitettävä toiminnan aloittamista koskevaan ilmoitukseen. Omavalvontasuunnitelmaan on sisällytettävä muun muassa riittävät tiedot siitä, miten myynti ja yleinen järjestyksen pito aiotaan toteuttaa. Alaikäisille ja päihtyneille vähittäismyyntin ja anniskelun kiellon noudattamista tulee valiokunnan käsityksen mukaan tehostaa nykyisestä. Valiokunta pitää tärkeänä, että omavalvonnan toteutumista seurataan ja tarvittaessa puututaan ilmenneisiin ongelmiin.

Alkoholilain 32 §:n muutoksen lisäksi ehdotetut muutokset koskevat lähinnä valvontaviranomaisen nimen muuttamista säännöksissä. Ehdotusten käsittelyn yhteydessä on käynyt ilmi, ettei ennen nykyisen perustuslain hyväksymistä säädetty alkoholilaki vastaa perustuslaissa asetettuja vaatimuksia muun muassa säännösten täsmällisyyden ja tarkkarajaisuuden suhteen. Tämä on aiheuttanut tulkinnallisia epäselvyyksiä, joita on pyritty ratkaisemaan asetuksen säännösten lisäksi ministeriön kirjelmillä. Valiokunta pitää muun muassa kansalaisten ja elinkeinonharjoittajien oikeusturvan kannalta välttämättömänä, että sosiaali- ja terveysministeriö valmistelee pikaisesti perustuslain edellyttämät ja muut mahdollisesti tarvittavat muutokset alkoholilain säännöksiin yhteistyössä oikeusministeriön kanssa.

Yksityiskohtaiset perustelut

Valiokunta ehdottaa 32 §:n muuttamista siten, että 1 momentissa todetaan anniskelualuetta koskevien 21 c §:n vaatimusten täyttymisen olevan edellytys toiminnan aloittamiselle. Uudessa 2 momentissa ehdotetaan säädettävän omavalvontasuunnitelman laatimisvelvollisuudesta. Ilmoituksen sisältöä koskeva säännös ehdotetaan erotettavaksi uuteen 3 momenttiin. Pykälän 7 momenttia (ent. 5 mom.) ehdotetaan muutettavaksi siten, että seuraamusten määrääminen kyt-

ketään lain säännösten rikkomiseen ja rikkomuksen olennaisuuteen.

Päätoisehdotus

Edellä esitetyn perusteella sosiaali- ja terveysvaliokunta ehdottaa,

että lakiehdotus hyväksytään muutoin hallituksen esityksen mukaisena paitsi 32 § muutettuna seuraavasti:

Valiokunnan muutosehdotukset

32 §

Ulkomaanliikenne ja lentokentät

Sen estämättä, mitä 13, 14 ja 21 §:ssä säädetään, alkoholijuomien myyntiä saa harjoittaa Suomen ja ulkomaiden välillä tai ulkomailla kulkevassa vesi- ja ilma-aluksessa sekä junassa matkustajille se, joka on tehnyt toiminnastaan kyseisessä myyntipaikassa ilmoituksen Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolle ja jonka suunniteltu anniskelualue täyttää 21 c §:ssä säädetyt edellytykset.

Elinkeinonharjoittajan on laadittava omavalvontasuunnitelma, jossa esitetään, miten henkilökunta huolehtii myynnin valvonnasta ja yleisestä järjestyksenpidosta. (Uusi)

Edellä 1 momentissa tarkoitettussa ilmoituksessa tulee selvittää, missä myyntialueet sijaitsevat ja miten ne rajataan. Ilmoitukseen tulee liittää myös 2 momentissa tarkoitettu omavalvontasuunnitelma. (Uusi)

(4—6 mom. kuten HE:n 2—4 mom.)

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto voi supistaa vähittäismyynti- tai anniskeluaikoja liikennevälineessä tai myyntipaikassa enintään kolmen kuukauden ajaksi, jos liikennevälineessä on kirjallisesta huomautuksesta tai varoituksesta huolimatta ilmennyt 16 tai 24 §:n rikkomiseen liittyviä järjestyks rikkomuksia (poist.). Jos alkoholijuomaa on kirjallisesta huomautuksesta tai varoituksesta huolimatta myyty 16 tai 24 §:n vastaisesti taikka edellä mainitut järjestyks rikkomukset ovat olennaisia, Sosiaali-

ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto voi kieltää vähittäismyyntiin tai anniskelun liikennevälineessä tai myyntipaikassa enintään kuukauden ajaksi.

(8 mom. kuten HE:n 6 mom.)

Helsingissä 16 päivänä marraskuuta 2010

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Inkeri Kerola /kesk	Markku Pakkanen /kesk
jäs.	Risto Autio /kesk	Päivi Räsänen /kd
	Maria Guzenina-Richardson /sd	Paula Sihto /kesk
	Arja Karhuvaara /kok	Seppo Särkiniemi /kesk
	Anneli Kiljunen /sd	Satu Taiveaho /sd
	Marjaana Koskinen /sd	Lenita Toivakka /kok
	Håkan Nordman /r	Erkki Virtanen /vas.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Harri Sintonen.